

IMPERIALISMUS, EVROPA A SVĚT PŘED PRVNÍ SVĚTOVOU VÁLKOU

1. Kolonialismus nového typu - Imperialismus

ÚLOHA 1: Které země byly největšími koloniálními velmocemi druhé poloviny 19. století?

Která důležitá území ovládaly?

Dostaly se koloniální velmoci do sporu o některé kolonie?

Důvody pro nástup kolonialismu nového typu byly:

- potřeba surovin, pracovních sil a odbytišť výrobků pro rychle se rozvíjející průmysl
- potřeba přístavů pro doplňování uhlí pro parníky, zejména kolem Afriky, před zavedením a vybudováním
- snaha o ovládnutí strategických území, např.
- objevitelské cesty – v 19. století byly prozkoumány dosud neprobádané oblasti, zejména v Africe.....
- přelidnění
- snaha o nápravu reputace po prohrané válce
- misionářská činnost. 19. století přineslo velký návrat k víře a touhu po šíření evangelia. Bylo založeno mnoho misijních společností, které si dávaly za cíl obrátit ke křesťanství civilizací nezkažené původní národy.
- potřeby trhu

a. ASIE

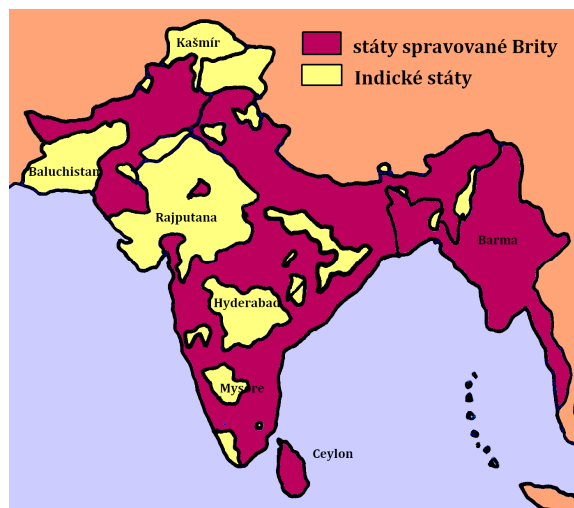
ÚLOHA 2: S použitím atlasu na mapě označ nejdůležitější kolonie evropských velmocí v Asii.

Tři různé příběhy Indie, Číny a Japonska

1. Indie

- 17. století – Holandské, Britské a Francouzské obchodní stanice
- anglická **Východoindická společnost** se zapojuje do administrace indických států
- 1757 bitva u **Palasi**
- Východoindická společnost spravuje většinu Indie
- 1857 Povstání **Sepoyů** (Velké povstání) ...
- 1858 Indie se stala korunní kolonií, správu převzala britská vláda, Východoindická společnost

2. Čína

- **Politika izolace**, jediným přístavem otevřeným pro Evropany byl Kanton
- 1839-1841 první **Opiová válka** ...
- 1856-1860 druhá **Opiová válka** – Čína přinucena otevřít přístavy britským, americkým, francouzským a ruským obchodníkům
- evropské velmoci budovali v Číně své sféry vlivu
- 1898-1901 povstání **Boxerů** ...

3. Japonsko

- politika izolace
- reformy **Meiji**
- **industrializace** Japonska, evropští a američtí poradci pomáhají budovat průmysl
- Japonsko se stalo jednou z velmocí
- 1884-1885 **Čínsko-Japonská válka**, Japonsko získalo...
- 1904-1905 **Rusko-Japonská válka**

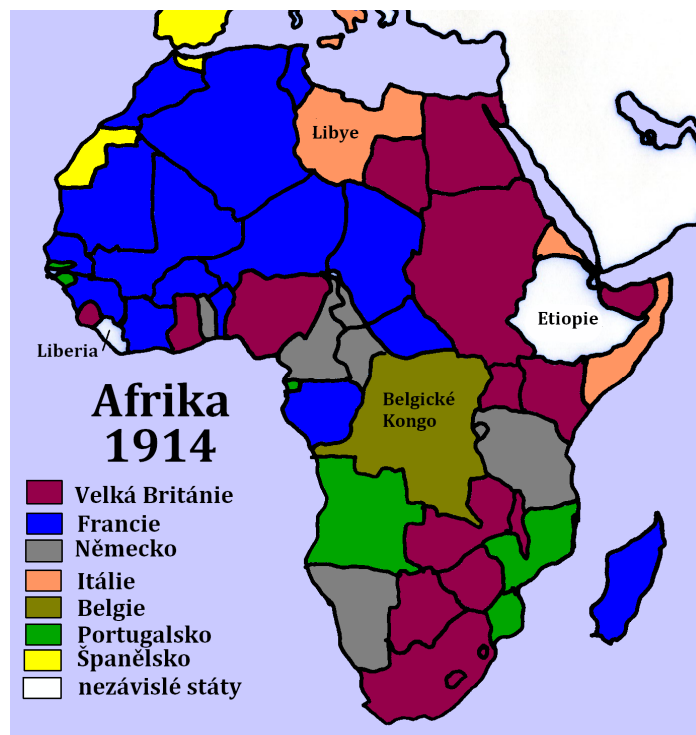
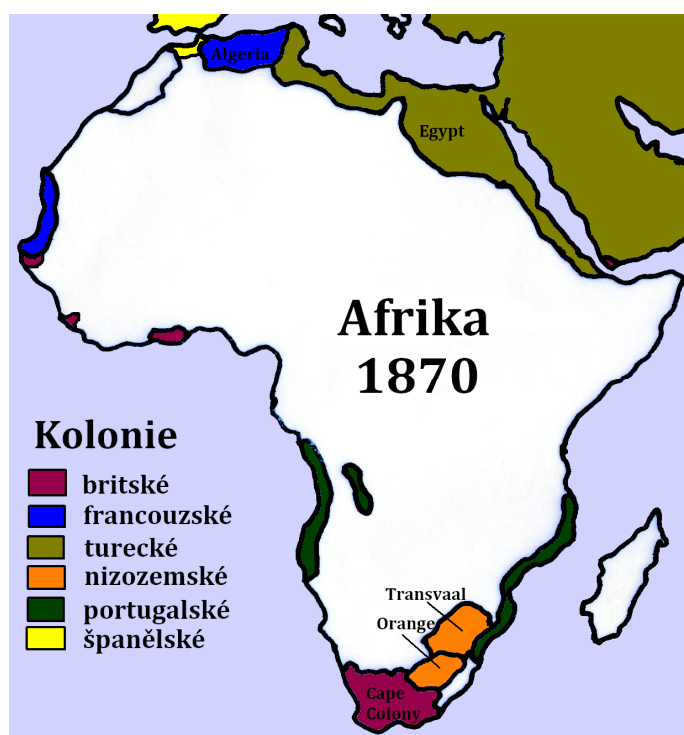

b. Ovládnutí Afriky

Roku 1870 ovládaly evropské velmoci jen 10% afrického území – do roku 1900 to bylo 90%

ÚLOHA 3: Proč byla pro Evropany Afrika tak lákavým soustem?

-
-
-
-

Různé země, různé zájmy

Francie: snažila se napravit reputaci své armády po porážce od 1871, zisky v Africe, Indočíně

Velká Británie: chtěla ovládnout území podél V Africe se pokoušeli spojit železnici Káhiru a Kapské město

Belgie: využila příležitosti k podpoře Stanleyho Konžského státu, krutovláda, otroctví

Itálie: ukázat sílu sjednocené Itálie, válka s Etiopií (1895-96), ovládla pouze Somálsko a Eritreu, 1911 získala Libye od Osmanské říše

Německo: získat své “místo na slunci”, ukázat svou moc – Togo, Kamerun, Namibie, Tanzanie

Spory o kolonie:

1884 Berlínská konference – dohoda velmocí o principech kolonizování Afriky

Búrské války (1880-1881), (1899-1902) Británie proti

Británie ovládla Transvaal a Oranžský stát v jižní Africe

Fašodská krize 1898 – střet britských a francouzských zájmů v jižním Sudánu

1899 Británie a Francie se dohodly na

1904 “**Srdečná dohoda** (Entente Cordiale)”, spojení Británie a Francie

Marocké krize

1905 Německo podpora nezávislosti Maroka na Francii x Británie a Šanělsko podpora Francie

1911 Německo požaduje kompenzaci za souhlas s francouzským protektorátem v Maroku

2. Evropa před první světovou válkou

Spojenecké smlouvy

ÚLOHA 4: Prohlédněte si tuto karikaturu a identifikujte jednotlivé postavy. Proč dívka stojící vlevo pláče?

Hlavní zásadou Bismarckovy zahraniční politiky bylo: ‘**Francie**

ÚLOHA 5: Prostudujte si následující souhrn událostí a posuďte do jaké míry se Bismarckovi dařilo tuto zásadu plnit.

Kalendář událostí

1873 – Liga tří císařů, spojení Německa, Rakousko-Uherska a Ruska

1878 – **Berlínský kongres**, změnil **San Stefanský mír** mezi Ruskem a Tureckem

1879 – vytvoření **Dvojspolku** Německa a Rakousko-Uherska

1881 – Aliance tří císařů, Německo, Rakousko-Uhersko a Rusko

1882 – vytvoření **Trojspolku** Německa, Rakousko-Uherska a

1887 – (únor) první Středomořská dohoda mezi Británií, Itálií a Rakousko-Uherskem; (červen) Ubezpečující smlouva mezi Německem a Ruskem

Vilém II. (1899-1918)

- vnuk královny Viktorie, obdivoval Anglii, ale nenáviděl bratrance Eduarda VII.
- budoval námořnictvo a usiloval o ‘**místo na slunci**’ (kolonie, status velmoci) pro Německo
- propustil Bismarcka
- *...svěřit Vilémovi vládu nad Německem bylo stejné jako dát sedmnáctiletému klukovi zbrusu nové Ferrari. Moc dobře ví kde se šlape na plyn, ale nemá ponětí o brzdách...’*

ÚLOHA 6: Projděte si následující přehled a posuďte, jak se změnila spojení kvůli změně německé politiky. Jaký byl důvod pro zlepšující se vztahy mezi Británií, Francií a Ruskem?

1892-4 – obranná aliance Francie a Ruska

1897 – Rakousko-Ruská dohoda

1902 – Anglo-Japonská dohoda

1904 – Srdečná dohoda mezi Británií a Francií

Schlieffenův plán

Kvůli změně spojeneckých vazeb začal německý generální štáb připravovat nový válečný plán, který by počítal s válkou na dvou frontách - Schlieffenův plán

Podle odhadů mělo ruské armádě trvat alespoň **šest týdnů**, než bude moci zaútočit. Proto se rozhodli soustředit většinu sil na Francii a porazit ji během oněch šesti týdnů. Poté přesunout armády na východ a porazit Rusko.

1904-1905 – Rusko-Japonská válka

1905 – první Marocká krize

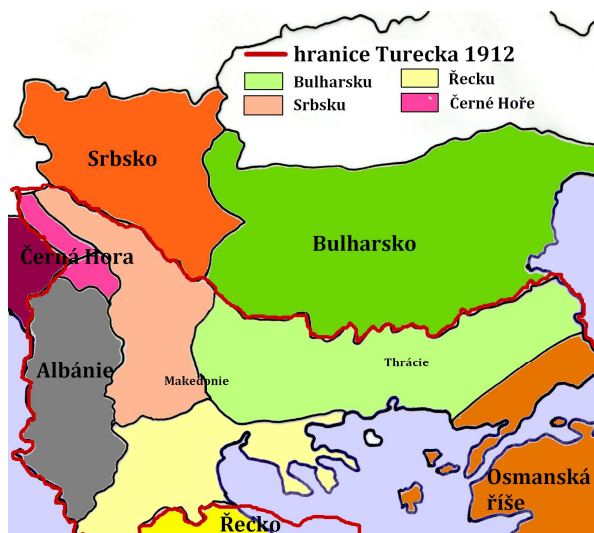
1907 – utvoření **Trojdhody**

1908 – Rakousko-Uhersko anektovalo Bosnu

1911 – druhá Marocká krize

1912 – První balkánská válka, Řecko, Srbsko, Černá Hora a Bulharsko proti Turecku

1913 – Druhá balkánská válka, Bulharsko proti Řecku, Srbsku, Rumunsku a Turecku

1914 – 28. června, atentát na Františka Ferdinanda d'Este v Sarajevu

1914 – 28. července, Rakousko-Uhersko vyhlásilo válku Srbsku

1914 – (1.-4. srpna) Německo vyhlásilo válku Rusku a zaútočilo na Francii přes Belgii, (5. srpna) Rakousko-Uhersko vyhlásilo válku Rusku; (10. srpna) Francie vyhlásila válku Rakousku-Uhersku; (12. srpna) Británie vyhlásila válku Rakousku-Uhersku

ÚLOHA 6: Jak vysvětlují následující karikatury důvody pro vypuknutí první světové války?

